

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ
Сектор за макроекономска политика

КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Јули 2011 година

Скопје, септември 2011 година

РЕЗИМЕ

НА НАЈВАЖНИТЕ КРАТКОРОЧНИ ЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА

Јули 2011 година

- Остварен раст на индустриското производство од 5,5% во јули 2011 година во однос на јули 2010 година, со што тоа се врати на линијата на раст започната од почетокот на годината;
- Негативна стапка на инфлација од 0,8% на месечно ниво и надолен тренд на годишната стапка на инфлација, која во јули изнесува 3,8%;
- Годишен раст на физичкиот обем на извозот во првите седум месеци од 2011 година од 0,9%, со висок номинален вредносен раст од 30,2% и раст на увезените количини на стоки од 8,8%, со вредносен номинален раст од 27,8%;
- Раст на вкупните приходи во Буџетот од 4,1%, и на вкупните расходи од 8,5% во првите седум месеци од 2011 во однос на истиот период лани; Дефицит на Буџетот на РМ од 9.001 милиони денари (2,0% од БДП) и дефицит на Централниот буџет од 6.676 милиони денари (1,5% од БДП);
- Раст на вкупните кредити кон приватниот сектор од 8,7% на годишна основа, со истовремен раст на вкупниот депозитен потенцијал на банките од 13,9%;
- Намалување на бројот на регистрирани невработени лица за 6,4% во јули 2011 година споредено со истиот месец лани.

1. Реален сектор

Индустриско производство

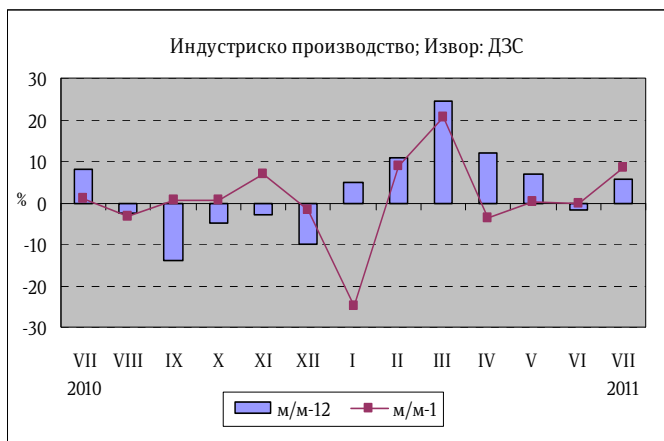
Во јули 2011 година индустриското производство се врати на линијата на раст започната од почетокот на годината, со остварен раст од 5,5% во споредба со јули 2010 година. Анализирани по сектори, продолжува позитивниот тренд во секторот Преработувачка индустрија со висока стапка на раст од 9,0% на годишна основа, што е од особено значење поради високото учество на овој сектор (83,7%) во

индустриското производство. Во секторот Рударство и вадење на камен регистриран е раст од 2,2%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа пад од 18,7%.

	м/м-12	м/м-1	I-VII 2011
			I-VII 2010
Вкупно	5,5	8,5	8,6
Рударство и вадење камен	2,2	9,3	9,9
Преработувачка индустрија	9	8,8	12,7
Снабдување со ел. енергија, гас, пареа и климатизација	-18,7	6,2	-12,8

Извор: ДЗС

Во рамки на преработувачката индустрија позитивен годишен раст е регистриран кај 12 од 23 гранки кои сочинуваат 60,5% од индустриското производство, при што, значаен раст е забележан кај трите носечки гранки со двоцифрено учество во структурата на индустриското производство. Така, раст од 7,1% е остварен кај Производство на прехранбени производи, 6,9% кај Производство на облека и 0,9% кај Производство на метали. Висок раст е остварен и кај следните гранки: Производство на електрична опрема 289,9%, Производство на останата опрема за транспорт 192,5%, Производство на мебел 36,2%, Производство на тутунски производи 32,6%, Производство на машини и уреди 20,6% и Производство на производи од гума и производи од пластични маси 16%. Најголем позитивен придонес во годишниот раст на индустриското

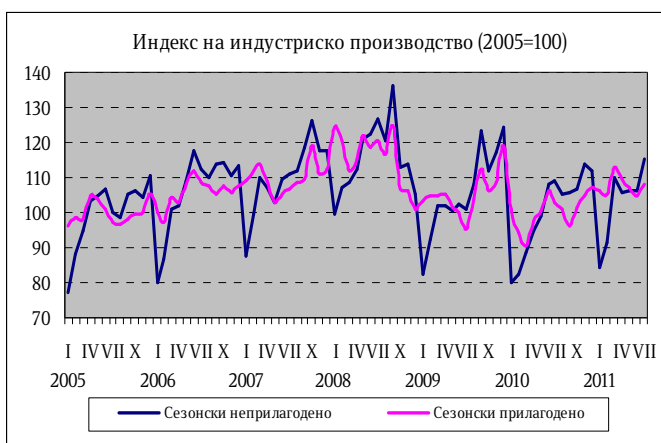

производство во јули 2011 година, исто како и во изминатите месеци, има Производство на електрична опрема (12 п.п.), а најголем негативен придонес има Производство на пијалаци (-0,8 п.п.).

Индустриското производство во јули 2011 година во однос на јуни 2011 година е зголемено за 8,5%. Секторската анализа укажува дека раст на производството има остварено во сите сектори. Така, секторот Рударство и вадење камен забележа раст од 9,3%, Преработувачката индустрија раст од

8,8% и секторот Снабдување со електрична енергија, гас пареа и климатизација раст од 6,2%. Во рамки на преработувачката индустрија на месечно ниво раст е забележан кај 13 од 23 гранки кои сочинуваат 59% од индустриското производство. Највисок раст на месечно ниво од 449,7% забележа Производство на кокс и рафинирани нафтени производи. Трите гранки со најголемо учество во индустриското производство на месечно ниво остварија раст и тоа: Производство на метали од 37,1%, Производство на облека од 6,9% и Производство на прехранбени производи од 5%. Десезонираниот месечен раст на индустриското производство во јули 2011 година изнесува 3,4%, што укажува на позитивни сезонски ефекти во индустријата во јули.

На кумулативна основа индустриското производство во периодот јануари – јули 2011 година во однос на истиот период од 2010 година регистрира раст од 8,6%. Секторот Преработувачка индустрија забележа висок раст од 12,7%, секторот Рударство и вадење на камен забележа раст од 9,9%, додека секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација бележи пад од 12,8%.

Податоците за индустриското производство по наменски групи во јули 2011 во однос на јули 2010 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Трајни производи за широка потрошувачка 181,1%, Капитални производи 26,1%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 6,3% и Интермедијарни производи, освен енергија 2,6%. Пад е забележан во групата Енергија 15,5%.

На месечно ниво податоците за индустриското производство по наменски групи во јули 2011 година покажуваат зголемување на производството кај групите: Енергија 41,9%, Интермедијарни производи, освен енергија 11,7%, Трајни производи за широка потрошувачка 4,3% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 2,4%. Намалување на производството од 21,6% е регистрирано кај групата Капитални производи.

Анализирано по наменски групи на кумулативна основа во периодот јануари – јули 2011 година во однос на истиот период од минатата година раст забележаа следните групи: 103,7% Трајни производи за широка потрошувачка, 49,9% Капитални производи, 9,2% Интермедијарни производи, освен енергија и 6,9% Нетрајни производи за широка потрошувачка. Групата Енергија забележа пад од 9%.

Деловни тенденции во преработувачката индустрија

Тековната економска состојба на деловните субјекти во јули 2011 година

бележи подобрување во однос на претходниот месец и значително подобрување во однос на истиот месец лани. Оценката за обезбеденоста на производството со порачки е понеповолна во однос на претходниот месец, додека во однос на јули 2010 година е поповолна, при што подобрувањето се должи и на домашните и на странските порачки.

Во јули 2011 година оценката за обемот на производство во изминатите три месеци бележи нагорно движење во однос на јуни 2011 година, а е малку понеповолна во однос на јули 2010 година. Очекувањата за обемот на производството во наредните три месеци се поповолни во однос на претходниот месеци и во однос на јули 2010 година, што укажува на понатамошни позитивни перформанси во преработувачката индустрија. Во однос на бројот на вработените, очекувањата за наредните три месеци се понеповолни во однос на претходниот месец, додека во однос на јули 2010 година се значително поповолни.

Просечното искористување на капацитетите во деловните субјекти во јули 2011 година изнесува 61,3%, што претставува зголемување во однос на претходниот месец кога изнесуваше 58,3%. Споредено со јули 2010 година, искористеноста на капацитетите е повисока за 1,7 п.п.

Во јули 2011 година залихите на сировини и репроматеријали, како и тековните набавки на сировини и репроматеријали, се под и околу нормалата. Залихите на готовите производи се намалени во споредба со претходниот месец. Во наредниот тримесечен период, според оценката на раководителите, просечните набавни цени на инпутите се очекува да се зголемат, додека продажните цени на готовите производи се очекува да се намалат. Најголемо влијание на ограничувањето на обемот на производство во јули 2011 година имаат следните фактори: недоволна странска побарувачка со учество од 22,3%, недоволна домашна побарувачка со 18,4%, финансиските проблеми со 11,9% и недостиг на квалификувана работна сила 11,5%.

Во јули 2011 година, поголем број од деловните субјекти (зголемување за 3,5 п.п. во однос јуни) ја посочиле недоволната странска побарувачка како ограничувачки фактор за зголемување на производството, додека кај останатите фактори нема позначајни промени.

Број на работници во индустријата

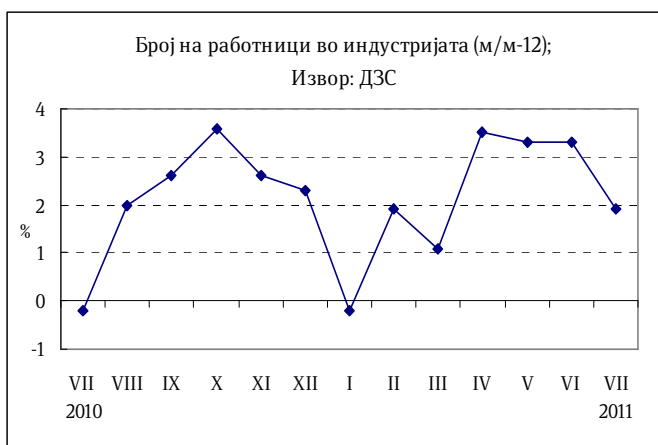
Бројот на работници во индустријата во јули 2011 година во однос на јули 2010 година забележа зголемување од 1,9%. Секторската анализа укажува на зголемување на бројот на работници на годишно ниво во сите сектори.

Бројот на работници во секторот Рударство и вадење на камен забележа раст од 3,1%, како резултат на високиот раст од 7,2% во гранката Вадење на јаглен и лигнит и раст од 5,3% во гранката Вадење на други руди и камен. Во гранката Вадење на руди на метал регистриран е пад од 0,9%.

Во секторот Преработувачка индустрија регистриран е раст на бројот на вработени од 1,5%. Во рамки на преработувачката индустрија, на годишно ниво висок раст на бројот на вработени е регистриран во гранките: Производство на машини и уреди 24,8%, Производство на метали 13,0%, Производство на кожа 7,7% и Производство на мебел 6,5%.

Бројот на работници во секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација забележа раст од 4,7%.

На кумулативна основа во периодот јануари –јули 2011 година во однос на истиот период од 2010 година бројот на работници во индустријата забележа раст од 2,1%. Притоа, секторот Рударство и вадење камен забележа раст на работниците од 3,3%, секторот Преработувачка индустрија од 1,6% и секторот Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација од 3,8%.

Податоците за бројот на работници во индустријата по наменски групи во јули 2011 година во однос на јули 2010 година покажуваат зголемување на бројот на работници кај групите: Енергија 3,9%, Интермедијарни производи, освен енергија 1,8%, Нетрајни производи за широка потрошувачка 1,7% и Капитални производи 1,4%, додека пад од 0,4% е регистриран единствено кај групата Трајни производи за широка потрошувачка.

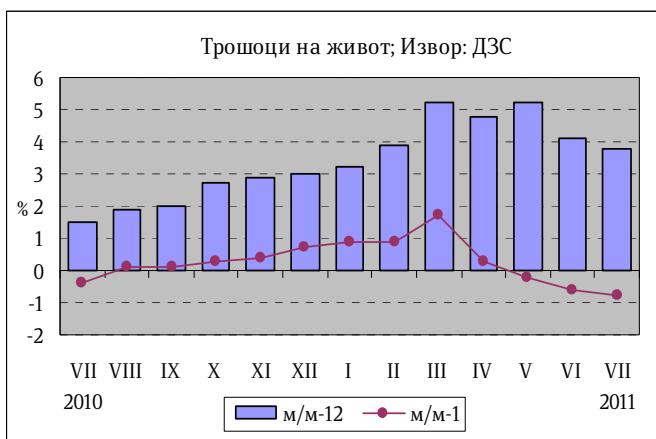
На кумулативна основа во периодот јануари – јули 2011 година во однос на истиот период од 2010 година, податоците за бројот на работниците во индустријата по наменски групи покажуваат дека зголемување на бројот на работници бележат групите: Капитални производи 4,6%, Интермедијарни производи, освен енергија 3,6%, Енергија 2,9% и Нетрајни производи за широка потрошувачка 0,7%, додека пад од 1,4% е регистриран кај групата Трајни производи за широка потрошувачка.

Инфлација

Во јули 2011 година инфлацијата (CPI) изнесува 3,8% во однос на истиот месец претходната година, наспроти стапката на инфлација од 4,1% во јуни. Така, кумулативната стапка на инфлација (јануари – јули) бележи благо надолно поместување и изнесува 4,3%.

Растот на цените на годишна основа останува највисок во категоријата Исхрана од 6,2%, при што се забележува значителен надолен тренд последните две месеци. Растот на цените за исхрана најмногу се должи на растот на цените на производите од жито, растителните масти и месото. Раст на цените е забележан и кај категориите: Домување од 4,2%, Хигиена и здравје од 3,3%, Административни и финансиски услуги од 2,4%, Сообраќајни средства и услуги од 2,0%, Облека и обувки од 1,8%, Ресторани и хотели од 1,7% и Тутун и пијалаци од 1,1%. Пад е забележан кај цените во категоријата Култура и разонода од 2,2%.

Споредено со претходниот месец продолжува трендот на негативна стапка на инфлација, која во јули изнесува 0,8%. Ваквото движење на цените е придвижено од сезонската динамика на цените во категоријата Исхрана, каде е регистрирано намалување од 2,3%, пред се како резултат на падот на цените на овошје и

на зеленчук. Незначителен месечен пад на цените (0,1%) е регистриран во категоријата Облека и обувки, додека во останатите категории цените останале непроменети, односно се зголемени.

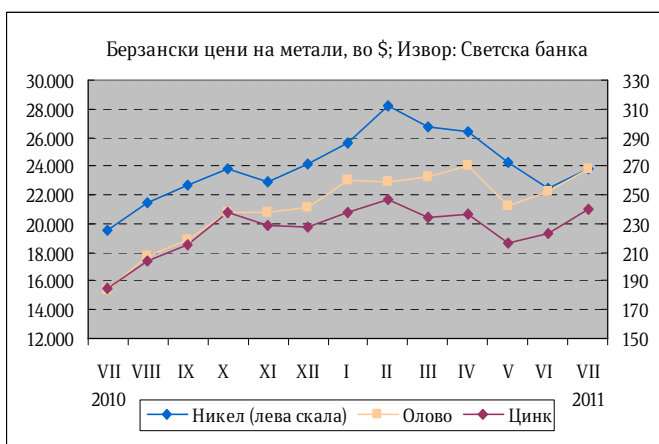
Цените на мало во јули 2011 година се повисоки за 4,0% во однос на јули 2010 година, додека споредено со претходниот месец, во јули е регистрирано пад на цените од 0,2%. Просечниот раст на цените на мало во периодот јануари – јули изнесува 4,2%.

Берзански цени

Во јули 2011 година цената на суровата нафта (Brent) на светските берзи забележа зголемување од 2,4% во однос на претходниот месец и достигна вредност од 116,5 долари за барел. Споредено со јули 2010 година, цената на нафтата е повисока за 55,8%.

Цената на природниот гас во јули се зголеми за 3,6% во однос на претходниот месец.

Што се однесува до металните производи, никелот, како производ со високо учество во македонскиот извоз, на светските берзи во јули се тргуваше со просечна цена од 23.848 долари за еден метрички тон (\$/мт), што претставува месечен раст

на цената од 6,4%. Споредено со јули 2010 година цената на никелот е повисока за 22,2%. Имено, во јули се забележува општ раст на цените на металите и минералите за 4,1% на месечно ниво. Нагорниот тренд на цената на златото на светските берзи продолжува во јули, регистрирајќи раст на цената од 2,8% во однос на јуни. Цената на железни руда регистрираше месечен раст од 1,2%, по падот на цената претходниот месец.

Намалувањето на цената на житото продолжи и во јули, регистрирајќи месечен пад од околу 7%, како резултат на отстранувањето на забраната на Русија за извоз на жито, како и укинувањето на извозните квоти во Украина. Ваквите движења се доста важни и за македонската економија и особено за трендот на стапката на инфлација во земјата.

2. Надворешно трговска размена

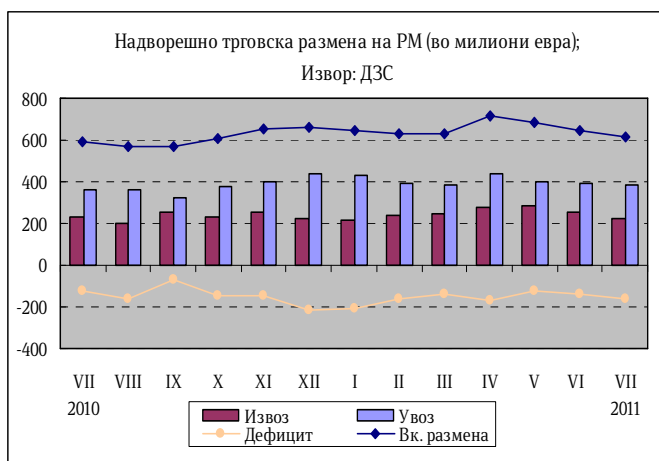
Вкупната надворешно-трговска размена во првите седум месеци од 2011 година бележи висок раст од 32,4% во однос на истиот период претходната година, а се објаснува со истовремено зголемување на извозот и увозот на стоки.

Извоз

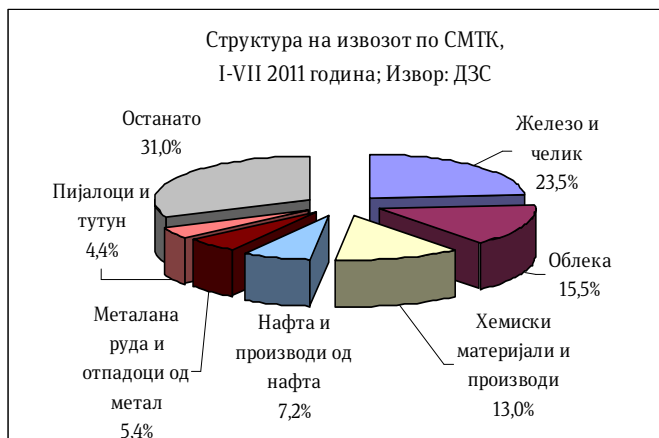
Анализирано на годишно ниво, во првите седум месеци од 2011 година извезените количини на стоки бележат раст од 0,9%, а нивната вредност изнесува 1.735 милиони евра, што претставува висок раст од 30,2% во однос на истиот период лани.

Анализирано на месечно ниво, во јули 2011 година извозот се намали за 11,1%, во однос на претходниот месец и во најголем дел се должи на намалениот извоз на: хемиски производи, нафтени масла и други преработки од нафта, плоснати валани производи од железо или нелегиран челик и свежи или разладени домати. Сезонско прилагоденото движење на извозот во јули бележи месечен пад од 16,9%, што укажува на позитивно влијание на сезонскиот фактор (5,8 п.п.) врз извозот во овој месец.

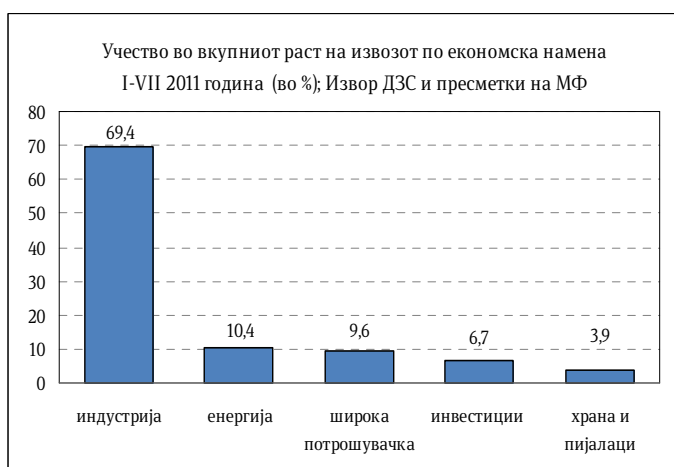
Само во јули извозот изнесува 225,6 милиони евра и во споредба со истиот месец лани бележи пад од 3,4%.

Согласно променетата структура, најзастапени производи во извозот се: катализаторите на подлога со благородни метали како активна материја, фероникел, нафтени масла и масла добиени од битуменозни минерали, следуваат производите од железо и челик (топло и ладновалани производи), машка и женска облека, феросиликоманган, руди на олово и концентрати, феросилициум и др.

Главни групи производи (според СМТК) со најголемо учество во извозот во првите седум месеци од 2011 година се: железо и челик со 23,5%, облека 15,5%, хемиски материји и производи 13%, нафта и производи од нафта 7,2%, метална руда и отпадоци од метал 5,4% и пијалаци и тутун 4,4%. Овие шест групи производи сочинуваат 69% од вкупниот извоз на државата.

Анализирано по економска намена, во првите седум месеци од 2011 година значителен раст на извозот е забележан кај индустриските производи (суровини и интермедијарни производи од нашата индустрија) за 42,8% (279,2 милиони евра) и кај производи за инвестиции- без транспортна опрема за 66% (26,8 милиони евра), споредено со истиот период лани. Извозот на производите наменети за широка потрошувачка и енергија бележи раст од 38,4 и 42 милиони евра, односно 11% и 40% соодветно.

Извоз на хемиски производи*)				
	I-VII 2010	I-VII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 Т	13,8	14,0	0,2	1,4
Мил. ЕУР	56,6	226,3	169,7	299,8
Мил.\$	73,6	317,2	243,6	331,0

*)Претходни податоци

Увоз на хемиски производи*)				
	I-VII 2010	I-VII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 Т	12,0	15,1	3,1	25,8
Мил. ЕУР	26,3	49,6	23,3	88,6
Мил.\$	34,5	69,8	35,3	102,3

*)Претходни податоци

Увоз

Увезените количини на стоки во првите седум месеци од 2011 година се зголемени за 8,8%, а нивната вредност изнесува 2.835 милиони евра, или висок раст од 27,8% во однос на јануари-јули минатата година.

Само во јули 2011 година увезени се стоки во износ од 387,4 милиони евра, што претставува пораст од 7,7% во однос на истиот месец лани. Анализирано на месечно ниво, во јули 2011 година увозот се намали за 1,5% во однос на претходниот месец и во најголем дел се должи на намалениот увоз на предиво-ткаенини и текстилни производи, неоргански хемиски производи и друго. Сезонско прилагоденото движење на увозот во јули бележи месечен пад од 4%, што укажува на позитивното влијание на сезонскиот фактор (2,5 п.п.) врз увозот во овој месец.

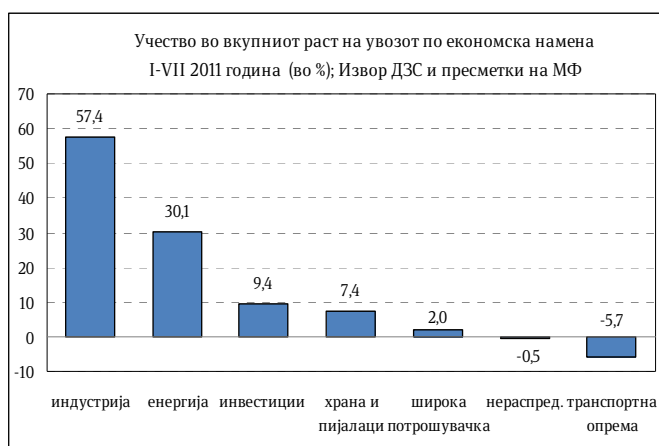
Извоз на нафта и производи од нафта*)					Увоз на нафта и производи од нафта*)				
	I-VII 2010	I-VII 2011	Салдо	Стапки во%		I-VII 2010	I-VII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 T	178,5	198,6	20,1	11,3	.000 T	659,7	698,5	38,8	5,9
Мил. ЕУР	89,1	124,8	35,7	40,1	Мил. ЕУР	283,5	409,1	125,6	44,3
Мил.\$	117,1	176,5	59,4	50,7	Мил.\$	371,6	576,9	205,3	55,2

*)Претходни податоци

*)Претходни податоци

Најзастапени производи во структурата на увозот се: нафтени масла добиени од битуменозни минерали, платина и легури од платина необработени или во прав, електрична енергија, топловалани плоснати производи во макари, други моторни возила за превоз на лица, благородни метали во колоидна состојба и нивни органски и неоргански соединенија, метални отпадоци, руди на никел и концентрати, лекови, бои и лакови и друго.

Најголем дел од увозот на стоки (според групи на СМТК) во првите седум месеци од 2011 година отпаѓа на: сурова нафта и производи од нафта (409,1 мил. евра, 14,4%), обоени метали (199,2 мил. евра, 7%), текстилни предива и слично (193,3 мил. евра, 6,8%), железо и челик (177 мил. евра, 6,3%), друмски возила (140,6 мил. евра, 5%), електрични машини-апарати и делови (105,4 мил. евра, 3,7%), метална руда и отпадоци од метал (99,8 мил. евра, 3,5%), електрична енергија (87 мил. евра, 3,1%) и друго.

Анализирано по економска намена во седумте месеци од 2011 година, значителен раст на увозот е забележан кај индустриските сировини (производите наменети за индустрија) за 39,8% или 353 милиони евра и горива и мазива за 51,2% или 185,5 милиони евра во однос на истиот период минатата година. Потоа, раст забележаа и категориите производи за инвестиции (освен

транспортна према) за 21% или 57 милиони евра, храна и пијалаци за 18,2% или 45 милиони евра.

Извоз на железо и челик *)				
	I-VII 2010	I-VII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 Т	411,2	466,7	55,5	13,5
Мил. ЕУР	315,2	408,0	92,8	29,4
Мил.\$	411,8	575,4	163,6	39,7

*)Претходни податоци

Увоз на железо и челик*)				
	I-VII 2010	I-VII 2011	Салдо	Стапки во%
.000 Т	340,9	337,2	-3,7	-1,1
Мил. ЕУР	151,8	177,2	25,4	16,7
Мил.\$	200,3	249,1	48,8	24,4

*)Претходни податоци

Салдо на трговска размена

Салдото на трговската размена во првите седум месеци од 2011 година изнесува 1.099,9 милиони евра, што претставува проширување за 214,5 милиони евра во однос на истиот период претходната година. Дезагрегирано, зголемувањето на негативното салдо на размената е резултат на комбиниран ефект од: проширеното негативно салдо во размената со обоени метали, нафта и производи од нафта, електрична енергија, производи за боење и штавење, како и оствареното негативно салдо на размената со метална руда и метални отпадоци, наспроти позитивното салдо лани.

Во спротивна насока делуваше проширеното позитивно салдо во размената кај хемиски материи и производи, железо и челик, облека, овошје и зеленчук, како и стеснувањето на негативното салдо во размената на друмски возила, канцелариски машини за АОП и друго. Ваквите движења во седумте месеци од 2011 година придонесоа степенот на покриеност на увозот со извоз, кој изнесува 61,2%, да се подобри за 1,1 п.п. во однос на истиот период претходната година.

Анализирано според економските групации на земјите, во првите седум месеци продолжи да расте извозот во ЕУ, ЕФТА, Западен Балкан и земјите во развој, освен во неразвиените земји, додека увозот од сите групации на земји бележи раст.

Во седумте месеци од 2011 година, при значително подобрена трговска размена со Европската унија (ЕУ 27) во однос на јануари-јули претходната година за 41,3%, учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешно-трговска размена бележи позитивно поместување 1,3 п.п. и изнесува 61%, при што извозот на стоки учествува со 54,9%, а увозот на стоки со 55,3%.

Како резултат на структурните промени во размената со странство, во првата половина од 2011 година, 48% од трговскиот дефицит на земјата е остварен во размената со Русија и Велика Британија, а потоа следуваат, Грција, Турција, Кина, Србија, Италија, Швајцарија, Бугарија и други. Суфицит е остварен во размената со Косово, Германија, Албанија, Црна Гора, Холандија, Хрватска и други.

Валутна структура

Гледано по валутна структура, 69,7% од надворешно-трговската размена во првите седум месеци од 2011 година е реализирана во евра, што во однос на истиот период 2010 година претставува намалување од 3,8 п.п.. На страната на извозот и увозот, еврото е застапено со 77% и 65,3%, соодветно, при што застапеноста на еврото во извозот е на минатогодишно ниво, а намалувањето на застапеноста кај увозот изнесува 6,1 п.п. во однос на првите седум месеци од 2010 година. Намалувањето на структурното учество на еврото во увозот се должи на зголемениот увоз од Велика Британија изразен во фунти со учество од 8,9% во валутната структура на увозот.

Надворешно трговска размена на Република Македонија (по валути); пресметки на МФ												
увоз	I-VII 2010					I-VII 2011					апсолутна промена во валутна вредност	релативна промена во валутна вредност (во%)
валута	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%	колич. 000 t	увоз во валута	просечен курс на денарот во однос на валутите	увоз во денари	структ. во%		
ЕУР	1700	1.580.118.759	61,4806	97.146.649.375	71,4	1.710	1.858.001.525	61,5452	114.351.075.456	65,3	277.882.766	17,6
УСД	1.345	699.186.634	46,6496	32.616.776.801	24,0	1.607	991.230.929	43,7757	43.391.827.779	24,8	292.044.295	41,8
GBP	1	70.955.471	71,0747	5.043.138.814	3,7	1	220.284.339	70,8908	15.616.133.054	8,9	149.328.869	210,5
ЕУР+УСД+ GBP	3.046			134.806.564.990	95,4	3.318			173.359.036.289	99,0		
вк извоз:	3.056			136.033.493.828	100,0	3.324			175.125.629.533	100,0		28,7

Извор: Државен завод за статистика и НБРМ

3. Фискален сектор

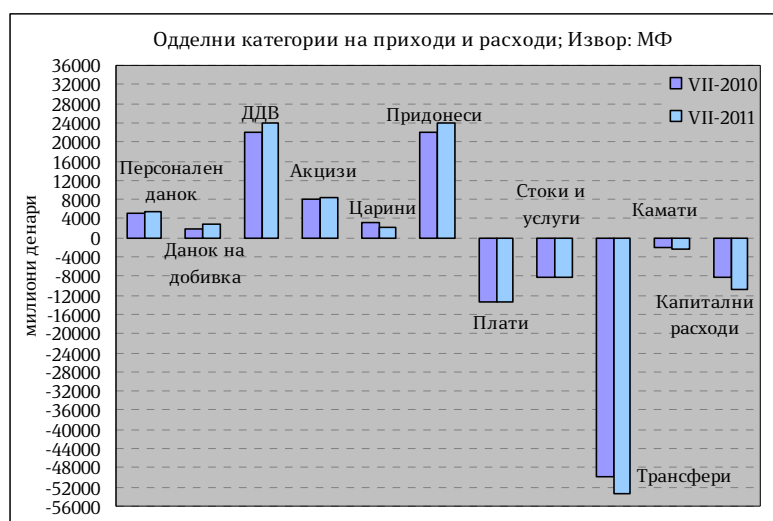
Буџетски приходи

Во периодот јануари-јули 2011 година вкупните приходи на Буџетот изнесуваа 79.382 милиони денари, односно 17,4% од БДП, што претставува поголемо остварување за 4,1% во однос на 2010 година.

Даночните приходи за овие седум месеци се реализирани во износ од 44.508 милиони денари, односно 9,8% од БДП и во однос на истиот период 2010 година се зголемени за 7,2%.

Данокот на додадена вредност е остварен во износ од 24.134 милиони денари, при што учеството на ДДВ во вкупните даночни приходи во 2011 година е доминантно

и изнесува 54,2%. Акцизите се остварени во износ од 8.383 милиони денари (учество од 18,8% во даночните приходи). Така, од овие два даноци се остварени приходи од 32.517 милиони денари, односно речиси 3/4 од вкупните

даночни приходи (7,1% од БДП). Притоа, ДДВ е наплатен во бруто износ од 34.758 милиони денари, од кои на даночните обврзници им е извршен поврат во износ од 10.624 милиони денари.

Структурата на прометот во земјата укажува дека прометот со добра и услуги кои се оданочуваат со општа даночна стапка од 18% е зголемен за 13,8%, а прометот кој се оданочува со бенефицирана даночна стапка од 5% е зголемен за 12,7%. Набљудувано по одделни категории на даноци, приходите од персоналниот данок се остварени во износ од 5.348 милиони денари и се зголемени за 7,1% на годишна основа. Споредено со 2010 година приходите од данокот од добивка забележаа рекорден раст од 55,6%, што главно е резултат на пораст на доплатите по Годишните даночни биланси, како и пораст на данокот наплатен по основ на исплатена дивиденда и друга распределба од добивката (за одбележување е фактот дека данокот на добивка бележи повисоки остварувања во однос на вкупниот план за анализираниот период за 38,0%). Приходите од ДДВ забележаа раст од 9,7%, додека акцизите забележаа поумерен раст, односно поголемо остварување од 4,8%.

Неданочните приходи се намалени за 0,5% во однос на истиот период 2010 година, односно беа остварени во износ од 7.790 милиони денари (во овие приходи се приходите од административни такси, патарини и др.).

Капиталните приходи реализирани по основ на продажба на градежно земјиште, станови и дивиденди, се остварија во износ од 3.058 милиони денари, што е намалување за 3,3% во однос на истиот период претходната година.

Социјалните придонеси од плата се остварени во износ од 22.553 милиони денари, што е повеќе за 2,1% споредено со истиот период од 2010 година, при што зголемување на наплатата се забележува кај придонесите за пензиско осигурување од 2,1%, кај придонесите за здравствено осигурување од 1,9%, додека кај придонесите за вработување се забележува зголемување од 1,5%.

Буџетски расходи

Во периодот јануари-јули 2011 година вкупните расходи на Буџетот изнесуваа 88.383 милиони денари, односно 19,4% од БДП, што е повеќе за 8,5% во однос на 2010 година.

Во структурата на реализираните вкупни расходи, тековните расходи во износ од 77.635 милиони денари учествуваа со 87,8% (со учество од 17,1% во БДП) и се зголемени за 5,9% во однос на истите седум месеци 2010 година, додека капиталните расходи кои изнесуваа 10.748 милиони денари, забележаа учество во вкупните расходи од 12,2% и се зголемени за 31,8% во споредба со истиот период лани.

Доминантно учество во тековните расходни ставки имаа трансферите кои изнесуваа 53.528 милиони денари, а втори по големина се платите и надоместоците со 13.478 милиони денари. Во вкупните расходи на Буџетот, структурното учество на расходите за плати и надоместоци изнесува 15,2% и во однос на 2010 година се минимално зголемени за 1,6%.

Расходите за стоки и услуги изнесуваа 8.344 милиони денари и споредено со истиот период од 2010 година се зголемени за 1,5%.

Трансферите забележаа зголемување од 7,6% споредено со 2010 година и истите учествуваа со 60,6% во вкупните расходи. Социјалните трансфери изнесуваа 38.709 милиони денари, забележаа раст од 4,7% и учествуваа со 43,8% во вкупните расходи. Трансферите кон Фондот за пензиско и инвалидско осигурување зафаќаат најголем дел од социјалните трансфери. Тие изнесуваа 22.584 милиони денари, забележаа зголемување од 3,9%, споредено со истиот период 2010 година и претставуваа 25,6% од вкупните расходи. Учеството на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 16,3%, односно забележаа зголемување од 18,6%, споредено со истиот период 2010 година.

Каматите се реализирани во износ од 2.285 милиони денари, што е повеќе за 9,6% во споредба со истиот период 2010 година. Ваквото зголемување е главно поради исплата на доспеани обврски за камати од домашно задолжување, како и за втората еврообврзница. Трошоците за камати од домашно задолжување беа зголемени за 10,9%, додека за странство беа зголемени за 9,0%.

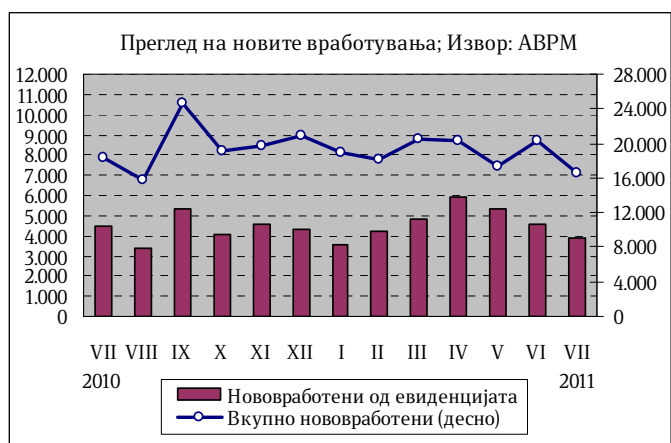
Буџетско салдо

Во периодот јануари-јули 2011 година остварен е дефицит во Буџетот на Република Македонија од 9.001 милиони денари, што претставува 2,0% од БДП, додека дефицитот на Централниот буџет е остварен во износ од 6.676 милиони денари и претставува 1,5% од БДП.

4. Социјален сектор

Број на нововработени и регистрирани невработени лица во АВРМ

Во периодот јануари – јули 2011 година во Агенцијата за вработување на Република Македонија регистрирани се вкупно 132.011 нови засновани работни односи. Од вкупниот број нововработени, 37,3% се вработени на неопределено време, додека останатиот дел се вработени на определено време и за вршење на сезонски работи. Споредено со истиот период од 2010 година бројот на засновани нови работни односи е помал за 0,3%.

Во текот на јули засновани се 16.595 нови работни односи, од кои 23,3% се од евиденцијата на невработени.

Одливот на лица од Регистарот на Агенцијата за вработување на Република Македонија во јули изнесува 10.905, од кои 35% претставуваат нови засновани работни односи. Во јули во Агенцијата регистриран е прилив од 6.588 лица, од кои 53,5% се лица на кои им престанал работниот однос. Резултатот е намалување на невработеноста за 4.317 лица, односно за 1,4% во однос на претходниот месец. Така, во јули 2011 година бројот на невработени лица изнесува 307.057. Споредено со истиот месец од 2010 година, бројот на невработени лица е намален за 6,4%.

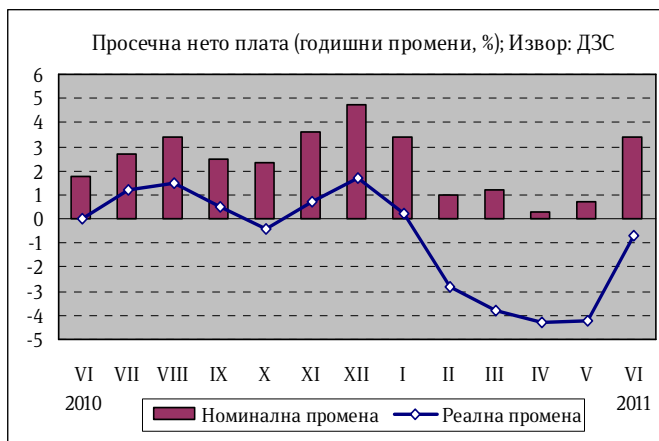
Најголем дел од невработените, односно 65,7% се од урбани средини (градско население), а 57,4% се мажи. Анализирани според степенот на образование поголемиот дел, односно 52,1% од невработените се неквалификувани или полуквалификувани, додека само 8,5% имаат вишо или повисоко ниво на образование. Гледано според возрасни групи, најголемиот дел или 57,3% од невработените припаѓаат на возрасната група 25-49 години. Според времето на чекање на вработување, 49,5% од невработените лица чекаат вработување од 1 до 7 години, додека 29,9% чекаат вработување 8 и повеќе години.

Плати

Согласно податоците на Државниот завод за статистика, просечната месечна исплатена бруто плата по вработен во јуни 2011 година (последни расположиви податоци) изнесува 30.990 денари, додека просечно исплатената нето плата за истиот месец изнесува 21.119 денари¹.

Просечните нето и бруто плата во јуни 2011 во однос на мај 2011 номинално се повисоки за 0,8%, додека реално истите се повисоки за 1,4%.

Просечната месечна нето плата во јуни 2011 година споредена со истиот месец од 2010 година бележи номинален раст од 3,4%, додека реално истата е пониска за 0,7%. Просечната бруто плата по вработен во однос на јуни 2010 година номинално е повисока за 3,2%, додека реално истата бележи пад од 0,9%.

Кумулативно, во периодот јануари-јуни 2011 година просечната нето плата бележи номинален раст од 1,7%, додека реално истата е пониска за 2,6%. Во истиот период, просечната бруто плата бележи номинален раст од 1,5%, а реално истата е пониска за 2,8%.

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во јуни 2011 година во однос на јуни 2010 година, е забележан во дејностите:

¹ Државниот завод за статистика, на почетокот на оваа година, ја примени новата Национална класификација на дејностите (НДК Рев.2), за прибирање и обработка на податоците на просечната месечна исплатена бруто и нето плата

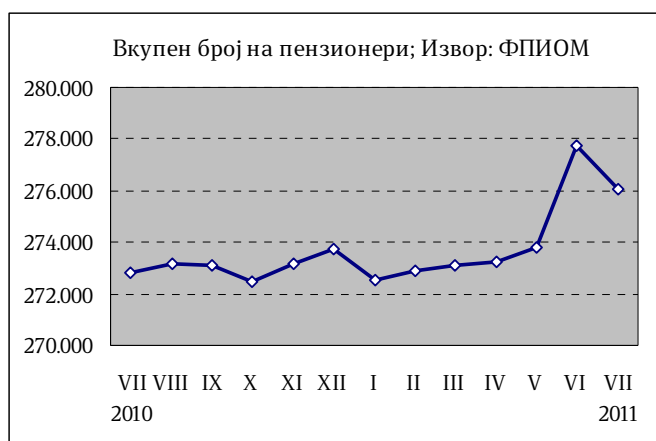
Информации и комуникации (49,2% бруто плата и 50,5% нето плата), Други услужни дејности (25,3% бруто плата и 26,3% нето плата) и Уметност, забава и рекреација (7,7% бруто плата и 7,5% нето плата).

Највисок раст на просечната месечна бруто и нето плата по вработен во јуни 2011 година во однос на мај 2011 година, е забележан во дејностите: Информации и комуникации (23,9% бруто плата и 24,3% нето плата) и Административни и помошни услужни дејности (3,1% бруто плата и 2,6% нето плата).

Процентот на вработени кои не примиле плата во јуни 2011 година изнесува 2,5%, и во однос на истиот месец од претходната година е понизок за 0,5 процентни поени, додека во однос на мај 2011 година процентот на вработени кои не примиле е повисок за 0,5 процентни поени.

Пензии

Во јули 2011 година во Фондот на пензиското и инвалидското осигурување евидентирани се 276.050 пензионери, што претставува зголемување од 1,2% во однос на истиот месец од 2010 година. Во однос на јуни 2011 година бројот на корисници на пензија е помал за 1.691 лице. Од вкупниот број на пензионери 55,4% се корисници на старосна пензија, 27,5% на семејна пензија и 17,1% на инвалидска пензија.

За исплата на пензии во јули 2011 година потрошени се 2.827,98 милиони денари, што претставува 50,7% од вкупните социјални трансфери².

Просечната пензија во јули 2011 година изнесува 10.357 денари, што на годишно ниво претставува зголемување од 2%. Соодносот на просечната пензија со просечната исплатена плата во јуни 2011 година (последни расположиви податоци) изнесува 48,8%.

5. Монетарен сектор

Во јули 2011 година примарните пари³ забележаа засилен раст од 7,1% на годишна основа, во услови на пораст на готовите пари во оптек од 8,4% и раст на вкупните ликвидни средства на банките од 6,2%.

² Категоријата социјални трансфери опфаќа пензиите, паричен надоместок во случај на невработеност, социјалните помошти и расходите за здравствената заштита

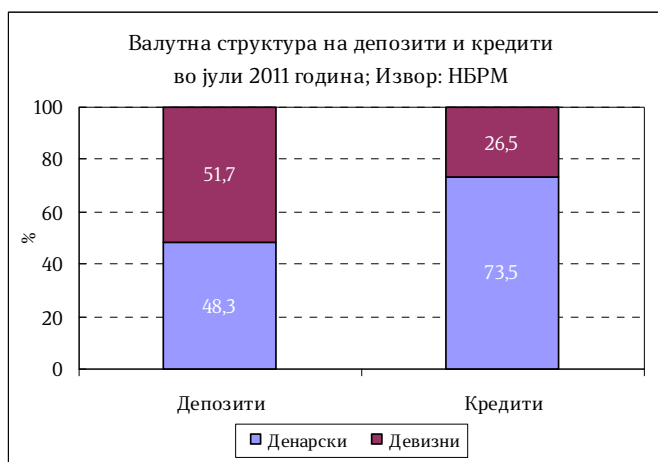
³ Примарните пари се пресметани како збир од готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајна), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари)

На месечна основа, примарните пари забележаа раст од 3,7% (наспроти падот од 3,9% минатиот месец), како резултат на растот на готовите пари во оптек од 6,4% и на вкупната ликвидност на банките од 1,8%.

Народната банка на Република Македонија во јули 2011 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи непроменета, односно на ниво од 4,0%. Исто така, каматната стапка на кредитите преку ноќ се задржа на ниво од 5,5%.

Депозитен потенцијал

Вкупниот депозитен потенцијал на банките⁴ во јули 2011 година го забрза својот месечен раст на 2,2%, доминантно воден од растот на депозитите на приватните претпријатија од 6,8%. Депозитите на домаќинствата се зголемија за 0,7%. Од валутен аспект, денарските депозити забележаа раст од 0,9%, додека депозитите во странска валута се зголемија за 3,5% и придонесоа во растот на вкупните депозити со 80,9%.

Во јули 2011 забрзува темпото на годишен раст на вкупните депозити, што делумно се должи на пониската споредбена основа, со оглед дека во јули 2010 година имаше исплата на дивиденда од страна на поголема компанија. Така, вкупните депозити се зголемија за 13,9% на годишна основа, при што депозитите на приватните претпријатија се повисоки за 15,8%, наспроти падот регистриран изминатите неколку месеци. Депозитите на домаќинства забележаа раст од 14,5%.

Анализирано според валутата, денарските депозити забележаа забрзан раст од 16,7% во однос на јули 2010 година, а истовремено девизните депозити интензивирани раста со стапка од 11,5%. Според рочноста, краткорочните депозити бележат висок раст од 10,3% на годишна основа, додека долгорочните депозити кои се повисоки за 36,5%.

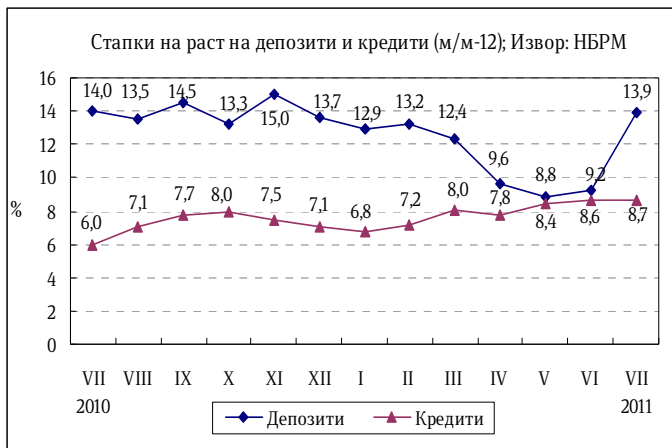
Кредити на банките

Во јули 2011 година вкупните кредити на банките кон приватниот сектор на месечна основа се зголемија за 0,6%. Според валутната структура, кредитниот раст беше воден од кредитите во странска валута, кои се зголемија за 2,6%, додека денарските кредити забележаа пад од само 0,1%. Според секторската анализа, кредитите кон приватните претпријатија бележат раст од 0,4% во однос на претходниот месец, додека кредитите кон домаќинствата се повисоки за 0,9%.

⁴ Почнувајќи од јануари 2009 година депозитите вклучуваат пресметана камата

На годишна основа, продолжува постепеното интензивирање на кредитниот раст од страна на банките, при што стапката на раст на кредитите изнесува 8,7% (8,6% во јуни 2011 година). Од секторски аспект, доминантен придонес од 65,9% во растот на вкупните кредити има кредитирањето на секторот на приватните претпријатија, кое е повисоко за 9,6% на годишна основа. Растот на кредитите кон домаќинствата во јули изнесува 7,6%.

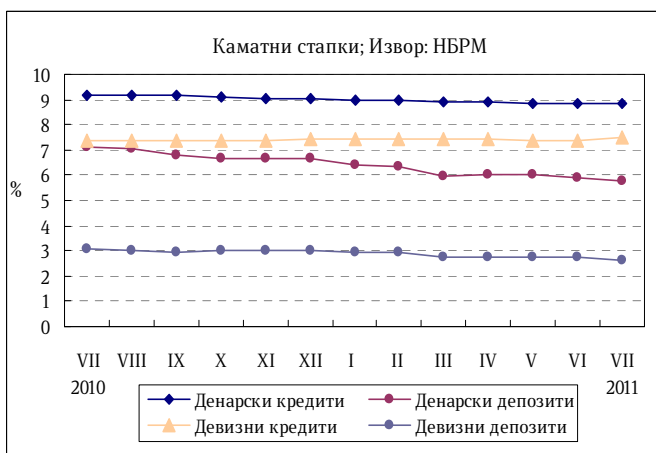
Од валутен аспект, денарските кредити бележат годишен раст од 3,7%, додека кредитите во странска валута регистрираат висок раст од 25,4%. Од аспект на рочноста пак, долгорочните кредити бележат годишен раст од 14,9%, додека краткорочните кредити се пониски за 1,3%.

Каматни стапки

Народната банка на Република Македонија во јули 2011 година ја задржа каматната стапка на благајничките записи непроменета, односно на ниво од 4,0%. Исто така, каматната стапка на кредитите преку ноќ се задржа на ниво од 5,5%.

Во јули 2011 година, на месечно ниво, се забележува пораст на активните каматни стапки на банките со истовремено намалување на пасивните стапки, со што се зголемија нивните каматни маргини. Имено, каматна стапка на денарските кредити, која ги опфаќа каматните стапки на денарските кредити без валутна клаузула и на денарските кредити со валутна клаузула, изнесува 8,9%, што во однос на претходниот месец претставува пораст од 0,1 п.п. Сепак во однос на јули 2010 година истата е пониска за 0,3 п.п. Пасивната денарска стапка, која ги опфаќа каматните стапки на денарските депозити без валутна клаузула и на денарските депозити со валутна клаузула, изнесува 5,8%, што во однос на јуни 2011 година претставува намалување од 0,1 п.п., а на годишна основа истата е пониска за 1,3 п.п.

Каматна стапка на девизните кредити изнесува 7,5% и во однос на јуни 2011 година е повисока за 0,1 п.п., а толкав е порастот и на годишно ниво. Каматната стапка на девизните депозити изнесува 2,7%, што претставува

намалување од 0,1 п.п. во однос на јуни 2011 година. Во однос на јули 2010 истата е пониска за 0,4 п.п.

Девизни резерви

Бруто девизните резерви на крајот на јули 2011 година изнесуваа 1.811,4 милиони евра и во однос на претходниот месец се пониски за 21 милион евра, додека во однос на јули 2010 година девизните резерви се повисоки за 167,3 милиони евра.